

ยาในตำรับ...ที่มาจากยาในตำนาน

ภ.ญ. ดร. จรรยา อินทรหนองไผ่

เพราะประเทศเรายังต้องพึ่งพาการนำเข้ายาจากต่างประเทศ การที่จะลดความเสียเปรียบและลดการขาดดุลการค้า รัฐจึงมีนโยบายส่งเสริมการใช้วัตถุดิบภายในประเทศให้มากขึ้น โดยส่งเสริมให้มีการพัฒนาการใช้ยาจากสมุนไพรในประเทศให้เป็นที่ยอมรับ และทำให้มีการใช้อย่างแพร่หลายทั่วไป

บัญชียาจากสมุนไพร เกิดขึ้นเพื่อสานต่อการฟื้นฟูและส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร โดยบัญชียาจากสมุนไพรประกอบด้วยยาจากสมุนไพร ทั้งยาแผนไทยดั้งเดิมและยาพัฒนาจากสมุนไพรให้มีรูปแบบทันสมัยใช้สะดวก คณะกรรมการแห่งชาติด้านยาที่ทำหน้าที่คัดเลือกยาสมุนไพรเข้าในบัญชียาฯ ได้คำนึงถึงความปลอดภัยต่อผู้ใช้เป็นอันดับต้น คู่กับประสิทธิผลของยาในการป้องกัน และบำบัดโรคที่เป็นปัญหา ด้วยการพิจารณาหลักฐานการใช้ยาที่มีการใช้มาอย่างยาวนาน และ/หรือมีข้อมูลงานวิจัยทางคลินิกสนับสนุน โดยยาจากสมุนไพรนั้นๆ ต้องมีข้อบ่งชี้ชัดเจนในการแก้ปัญหาสุขภาพของประชาชนไทย สำหรับป้องกันโรคหรือรักษาผู้ป่วยของแพทย์แผนไทย หรือใช้เป็นทางเลือกในการป้องกัน หรือรักษาร่วมกับแนวการรักษาแบบตะวันตก

บัญชียาฯ กลุ่มที่เป็นยาจากสมุนไพรที่มีการใช้ตามองค์ความรู้ดั้งเดิม มีจำนวนทั้งสิ้น 11 รายการ ได้แก่

1. ยารักษากลุ่มอาการทางระบบไหลเวียนโลหิต (แก้ลม)

- (1) ยาหอมเทพจิตร ในรูปแบบ ยาผง ยาเม็ด
- (2) ยาหอมนวโกฐ ในรูปแบบ ยาผง ยาเม็ด

2. ยารักษากลุ่มอาการทางระบบทางเดินอาหาร

- (1) ยาถ่ายดีเกลือฝรั่ง ในรูปแบบ ยาเม็ด
- (2) ยาธาตุนวจรจบ ในรูปแบบ ยาผง ยาเม็ดลูกกลอน
- (3) ยาประสะกานพลู ในรูปแบบ ยาผง
- (4) ยาเหลืองปิดสมุทร ในรูปแบบ ยาเม็ด

3 ยารักษากลุ่มอาการทางสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา

ยาประสะไพล ในรูปแบบ ยาผง

4 ยาแก้ไข้

(1) ยาแก้ไข้ห้าจาก ในรูปแบบ ยาผง ยาเม็ด

(2) ยาเขียวหอม ในรูปแบบ ยาผง

(3) ยาจันทน์ลีลา ในรูปแบบ ยาแคปซูล ยาผง และยาเม็ด

5 ยาแก้ไข้และขับเสมหะ

ยาประสะมะแว้ง ในรูปแบบ ยาเม็ด

ภญ. ดร. กฤษณา ไกรสินธุ์

บัญชียาจากสมุนไพร พ.ศ. 2549

คณะเภสัชศาสตร์ภายใต้การนำของท่านคณบดี รศ. ดร. นงนิตย์ วีระวัฒนสุข และที่ปรึกษาคนสำคัญ ภญ. ดร. กฤษณา ไกรสินธุ์ ได้ดำริให้มีโครงการ ‘กอบแก้วบัวบานตำหนานสมุนไพรร’ ภายใต้เครื่องหมายการค้า ยูเมดิคอล ขึ้น

ซึ่งโครงการนำร่องนี้ ได้จัดทำผลิตภัณฑ์ยาสมุนไพรขึ้นมา 4 ตำรับ คือ

1. ยาหอมเทพจิตร มีส่วนผสมที่ประกอบด้วยดอกไม้มากกว่า 7 ชนิด ผิดผสมชนิดต่างๆ อีกกว่า 8 ชนิด โกรฐทั้ง 9 ชนิด เทียนทั้ง 9 ชนิด และยังมีส่วนผสมอื่นๆ อีกมาก รวมทั้งสิ้น 47 ชนิด มีสรรพคุณ รักษาอาการหน้ามืด ตาลาย สวิงสวาย (อาการที่รู้สึกใจหวิว วิงเวียน คลื่นไส้ ตาพร่าจะเป็นลม) ใจสั่น ข้อควรระวังของยาหอมเทพจิตรข้อหนึ่งก็คือ ต้องระวังการใช้ยาของผู้ป่วยที่แพ้ละอองเกสรดอกไม้ เพราะประกอบด้วยดอกไม้ปริมาณมากกว่าครึ่งหนึ่งของสูตรตำรับ ยาหอมเทพจิตรนี้อยู่ในรูปแบบยาผง ละลายน้ำก่อนดื่ม

2. ยาเหลืองปิดสมุทร สามารถใช้ได้ตั้งแต่เด็กอายุ 3 เดือน จนถึงผู้ใหญ่ ใช้ในกรณีท้องเสียชนิดที่ไม่เกิดจากการติดเชื้อ เช่น อุจจาระไม่เป็นมูก หรือมีเลือดปน และท้องเสียชนิดที่ไม่มีไข้ เป็นยาระงับการถ่ายที่มีความปลอดภัยสูง เพราะในวันรุ่งขึ้นผู้ป่วยสามารถมีการขับถ่ายได้ตามปกติ จะไม่เกิดอาการท้องอืดหรือท้องผูก อันเนื่องมาจากลำไส้ไม่บีบตัว ซึ่งเป็นอาการที่พบได้ในยาแผนปัจจุบันบางชนิด ข้อควรระวังของยาเหลืองปิดสมุทร คือหากใช้ยาเกิน 1 วัน แล้วอาการยังไม่ดีขึ้นควรปรึกษาแพทย์ ยาเหลืองปิดสมุทรรับประทานง่ายในรูปแบบยาเม็ด หรืออาจนำมาบดผสมน้ำในกรณีใช้กับเด็กเล็กก็ได้

3. ยาจันทน์ลีลา ซึ่งนับว่าเป็นตัวเลือกที่ดีสำหรับบรรเทาอาการไข้ตัวร้อน ไข้เปลี่ยนแปลง เพราะไม่มีอาการข้างเคียงต่อตับ และกระเพาะอย่างที่พบในยาแผนปัจจุบันที่ทราบกันดี ข้อควรระวังของยาจันทน์ลีลา ก็คือไม่แนะนำให้ใช้ในผู้ที่สงสัยว่าเป็นไข้เลือดออก ยาจันทน์ลีลา อยู่ในรูปแบบยาเม็ดเช่นกัน

4. ยาประสะไพล รักษากลุ่มอาการทางสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา (กรณีระดูมาไม่สม่ำเสมอ หรือน้อยกว่าปกติ ขับน้ำขาวปลาในสตรีหลังคลอดบุตร) ยาประสะไพลนี้ สตรีมีครรภ์และสตรีที่มีระดูมากกว่าปกติห้ามรับประทาน ยาประสะไพลทางคณะฯ จัดทำในรูปแบบยาเม็ดเพื่อความสะดวกของผู้ใช้

ยาทุกขนานที่ผ่านการผลิตภายใต้ชื่อ **ยูเมดิคอล** ได้มีการควบคุมคุณภาพวัตถุดิบทุกตัว และมีการควบคุมการผลิตจากอาจารย์คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี และทุกบรรจุภัณฑ์ผ่านการฆ่าเชื้อด้วยรังสีแกมมา ดังนั้นจึงมั่นใจในคุณภาพได้ทุกขวด

สนใจผลิตภัณฑ์ติดต่อที่

ดร.จรรยา อินทรหนองไผ่

045-353630

ผศ.ดร.สุदारัตน์ หอมหวล

045-353621, 081-1833830

ข้อมูลจาก

บัญชียาจากสมุนไพร พ.ศ. 2549 ตามประกาศคณะกรรมการแห่งชาติด้านยา เรื่อง บัญชียาหลักแห่งชาติ พ.ศ. 2547 (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)
<http://www.thaifda.com/ed2547/?pg=herbal>

ภาพ ได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดีจาก คุณกี๋ บางกอก (Kibangkok) <http://www.krisana.org/>
และ ภ.ก. ทวีสิทธิ์ วิระวิธินชัย www.guideubon.com/web/viewtopic.php?t=20611